

Interjú a Test Depttel

(Fenix Underground, Seattle, 11/2/96)

Majdnem tíz éve nem léptetek föl az Államokban. Hogy fogadtak benneteket?

Graham: A célunk az volt, hogy újra fölépítsük mindazt, ami tíz éve történt, majd elveszett. Persze, nem várhatjuk el, hogy minden úgy menjen, mint akkor. Most egész jól mennek a dolgok.

Martin Atkins (Invisible Records) hatására jöttetek át?

Graham: Elsősorban miatta vagyunk itt, miatta tudtunk jönni. Ő hihetetlen mennyiségű energiát képes közvetíteni a magunkfajta együttesek felé.

A Test Dept. évei ütős, klasszikus és törzsi hangszerek bővületében teltek. Néhány éve azonban jórészt számítógépeket használtok. Mi inspirálta a váltást?

Graham: Elég korán bevontuk az elektronikát. A *The Unacceptable Face of Freedom* volt az első olyan anyagunk, amit kizárólag elektromos eszközökkel írtunk meg a stúdióban. Azt hiszem, manapság jobban szekvenciákon múlik a zenénk, mint a múltban, ez észrevehető. Elsősorban azért fordultunk az új technológia felé, mert készen kapod, és olcsó. Azért fejlődünk ebbe az irányba, mert korábban képtelenség volt olyasféle zenét szerezni, amit mára már a technológia lehetővé tesz. Szóval bármikor is fogunk valami újba, ki akarunk próbálni mindent.

Élőben kemény ütősöket vegyítünk szekvenciákkal és samplerrel. Furcsa dolog ennyire távoli zenei stílusokat összehozni, mégis kapunk egy esélyt, hogy eltöröljük a stílushatárokat, amit nagyszerűnek találunk.

Persze nem tudtátok most áthozni azt a rengeteg dobot, házi készítésű hangszert Angliából. Hol szedtétek össze ezeket a cuccokat?

Graham: Pár dolgot áthoztunk a turné előtt, a többi meg összeszedgettük Chicago környékén. A legtöbb hangszert itt rögtönöztük, építettük, és itt fognak maradni. Talán a jobban sikerült darabokat megérné hazavinni vagy elraktározni.

Lesz új Test Dept. album, vagy most a turné az első?

Graham: Most csak a turnéra koncentrálunk, de mihelyst hazaérünk, belefogunk az új lemezbe. Közben azért összeállítottunk egy új anyagot a Totality lemez Genius című számának remixeiből.

Zenétek politikailag rendkívül elkötelezett. Mi az, ami rávesz benneteket a zeneírásra?

Graham: Sokat változtunk. Az angliai munkássztrájkok hatására íródott zene célja anno a közvetlen politikai megnyilatkozás volt. Az elmúlt tíz évben annyi minden megváltozott, a fiatalok többsége már egyáltalán nem érdeklődik a körülötte lévő világ történései iránt. Ezért mondtunk le konkrét politikai témák közvetítéséről. A zene ma inkább a zenéről magáról és személyes hatásokról szól. Multikulturális társadalomban élünk, a mai zene ennek tükré. Mi különféle kultúrák zenei

világát emeljük azonos szintre, és úgy összerakni, hogy azt mindenki megértse. Minél több határt tudunk lerombolni önmagunkban, annál jobb. A benső énünket próbáljuk fölfedezni, majd onnan elindulni kifelé, más világok irányába.

A mai angol politikai atmoszférában is lehangoló élni a mindennapokat?

Graham: Többnyire igen. A két nagy párt már nem témák és ideológiák alapján szerveződik. Ha csak egyetlen új szavazatot begyűjthetnek, azonnal változtatnak szónoklataik tartalmán. Mára valós politikai választásokra nem maradt sok esélyünk. Kétségbeesítő, mennyire kell a változás.

Mi tekinthető a zenétekre gyakorolt legerőteljesebb külső hatásnak?

Graham: Nem beszélhetünk egyetlen hatásról. A világ, ami körbevesz bennünket, hatást fejt ki ránk: a történések, mindennapos tapasztalataink.

Menjünk vissza egy kicsit az időben. Mikor vágtatok bele a zenecsinálásba, mikor gondoltátok, ideje közönséget találni?

Graham: Paullal kezdődött a hetvenes években, experimentális zenével. Aztán belefolytunk egyéb műfajokba, amik akkoriban törtek a népszerűség felé. Aztán jött a punk, a house, bármilyen zene, ami árucikké lett. Az elején társadalmi kérdésekről akartunk közvetlenül beszélni. A zene és a ritmus tűntek a legrövidebb útnak az agyunkban összezsúfolt gondolatok kifejtésére.

Belevágtunk, de pénz nélkül, úgyhogy azon játszottunk, amit találtunk. A lakóhelyünk környékén akkoriban az összes üzemet lenullázták, megindult a bontásuk, és amivel zajt lehetett csapni, azt onnan elhoztuk. Egyszerűen csak zenélni akartunk, és kiadni magunkból a keserűséget, hogy abban a történelmi időszakban kellett élnünk. Direkt, konfrontatív zenét akartunk, aminek a társadalmi és politikai témákban mélyen gyökerező gondolatok az alapjai.

Miben különbözik egy kis klubban előadni mondjuk egy lepusztult vasúti épületben tartott nagyobb koncerttől?

Graham: Szeretjük, de mi mindig is csináltuk mindkettőt. Tíz éve nem jártunk erre, de közben fölléptünk kisebb helyeken szerte Európában. Minden előadásunkra azonos hangsúlyt fektetünk. Csak különböző kifejezési formák. Egy turné alatt nem jöhet szóba valami óriási előadás, tehát egy egészen másikat kell fölépítenünk előzetesen a kisebb klubokat tekintetbe véve. Ilyenkor közelebb kerülünk az emberekhez. Újabb anyagainkban ez hangsúlyozottabb, az interakció a közönséggel, többször meghallgathatnak bennünket, szemben egy különleges, egyszeri előadással. Egyformán izgalmas mindkettő.

Merre haladtok zeneileg?

Graham: Nem igazán tudom pontosan. Folytatjuk a kísérletezést, és kijelölünk bizonyos koncepciókat, amiket a világ különféle kultúráiból emelünk ki. A zene állandóan halad valamerre. Angliában, főleg Londonban, ma két-három havonta változnak a zenei stílusok. Nem úgy, mint itt. Ott ha belépsz valahova, a legkülönfélébb kultúrákból érkezett emberekkel találkozol, akik mást és mást értenek zene alatt. A kulturális diverzitás teszi, hogy London manapság ilyen szinten ontja magából a zenét.

Az új lemez kísérletező lesz, egyértelműen, különféle stílusok keverednek törzsi dallamokkal. A hangtechnikusunk mostanra csapattaggá vált, és az előadások alatt ő is bead bizonyos vokálokat, zenei részleteket a pultról. Tényleg új hangterritóriumokat fedezünk föl.

Miért lett ilyen színes a zenei-kulturális paletta az elmúlt tíz év Angliájában?

Graham: Talán a történelemben még nem zajlott le ekkora méretű kulturális keveredés, mint a mai Londonban. A gettók kulturális kollázsok. Brixton az egykori legfőbb nyugat-indiai (szigetek) bevándorló-gyűjtőhelye Londonban. Ma ebben a kicsiny városrészben szinte egész Európa megtalálható. London teret hagyott a kultúrák összekeveredésére.

Ez a brit gyarmati rend hozadéka?

Graham: Egyértelműen. Az ötvenes években kezdődött, aztán fölpörögtek az események az elmúlt negyven évben. A londoni kultúra meglehetősen más irányba fejlődött, mint a többi urbánus kultúra, mivel a britség az egész világon jelen van. Két szomszédos klubbejárat mögött a lehető legbizarrabb zenei mixek szólhatnak éppen. London a megfelelő hely arra, hogy megingassa az embert személyes zenei prekoncepcióiban.

Domokos Tamás fordítása